

«بەنەم خالق آرامىش»

نهم کتاب: فرد اسرار روزیخان

نام نویسنده: احمد یاسین فرخار

تعداد صفحات: ٦٣ صفحه

تاریخ انتہر: سال ۱۳۷۹

کافیہ بن پوکل

CaffeineBookly.com

@caffeinebookly

caffeinebookly

[@caffeinebookly](#)

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

گرندلیب فضاهت فروشده ای ((حافظه))

تو قدر او به سفن گفتن دری بشکن

در این دفتر

صفحه	عنوان
٧	لحظه هایی با اشراق و شهود شاعر فرخار
١٣	سخن ناشر
١٩	باریکه راه سرنوشت
٢٣	طفل یتیم
٢٨	آزادی
٣١	بوزینه و انسان
٣٣	ترا درخویش میبینم
٣٥	دمی با حافظ
٣٧	فردای دیروزین
٣٩	تبعیدگاه
٤١	خشم
٤٣	ای زادگاه من
٤٥	پیام سبز
٤٧	پس از سکوت بلند
٤٩	پندار
٥٢	بهار
٥٥	نور امید
٥٧	تعریف شعر
٥٩	خروش هفتة

۶۱

نرگس دلدار *

۶۳

کویر *

۶۵

شہپر خاکستر *

۶۷

آثار شاعر *

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

به قلم : استاد واصف باختی

لحظه هایی با اشراق و شهود شاعر فرخار

درجایی نوشته بودم که باید با آربیت سیتول همداستان و همباور شد ، که
شعر گفتار حکمت آمیز خون است ، آن سیاله ارغوانی درون آدمی که
میتواند وہ های غبار آلود را به گوهران افروزشگرد گردیسی بخشد و
سنگریزه هارا با نیمخند شگفتمن آرایه دهد .

شعر بازتابی از دریافت اصیل انسان آگاه است ، انسانی که لحظه
هایی در برابر طبیعت و جامعه و نفس و ذات ((انسان)) دریگ میکند و
به نظاره میپردازد . نظاره به اوجها و فرودها ، نظاره به ژرفای نهاد و
گستره بیرون و نباید درنگ آدمیزد را دربرابر طبیعت و جامعه و
همگناش بادریگ پرنده گاه فلزین ، با درنگ اشیا و بادرنگ دد و دام
همسان و همسرشت پنداشت ؛ زیرا این درنگ خود در متن شتاب پدید
میاید و این درنگ که از آن به ((اندیشیدن)) تعبیر کرده اند ،
خود جوهر پویشهاست و در آیینه آن انسان خود را با جهان ، خود را
دربرابرجهان و خود را درجهان مینگرد و شعر سوگنامه شهادت انسان است
. شهادت انسان و شهادت نسلها در این مذبح بزرگ که تاریخش میخوانند
و برسر این نطع که ((دولت)) ، ((قدرت)) و ((سیاست)) ش پنداشته
و میپندازند .

... و اینک شعر ((امروز)) ما - شعر نوشین خوار ، نه نشخوار - در راهی که شاعران و متشاعران چند دھه پسین میخواستند بکشانندش گام نمینهند ، که سلی های سخت از روزگار خورده است و درسها فراگرفته و دیگر نیازی ندارد که در کنارش لوح سیمین تحجر نهند که کتبیه زرین بینش و کشف و شهود شاعرانه را خود بر دیواره هستی خویش کوبیده است .

گذشت آن سالهای تلخ که عتبه بوسان تقليد و اقتفا به روح فردوسی و نظامی و خاقانی و سعدی و مولانا و حافظ و بيدل ، سوگند يادمیکرند ؛ اما به اين ارواح سترگ درياوش دريا با رخيان ميورزیدند و به همدیگر احسنت و شادباش تحويل ميدادند . و اگرگاهی از حاشيه های روند مسلط به اصطلاح شعر آن روزگار فريادي بر میخاست ، در محکمه صحرایی مقلدان به خفه شدن محکوم ميشد ؛ اما بودند کسانی که خنگ آتشگام شعر خویش را از فراز سنگرهای سنگواره های ادبی جهانيدند ؛ زيرا از ديدگاه آنان شعر تفنن نبود ، حاشيه نبود ، متن زندگی بود ، همه زندگی بود با انفس و آفاقش .

البته در همين جند دھه هم هیچ داور دادگری نمیتواند بر کار و کارنامه آنانی که شورهستی و مایه زنده گی خودرا در قالب غزل و قصیده و مثنوی و ... ریختند قلم نسخ بکشد . سلام بر آنانی که فضای اين محدوده ها را از هواي تازه یى انباشتند و گدازه روح خویش را در آنها ریختند ، همانند : قاری ، خليلی ، عشقری ، دهقان ، پژواک ، قاريزاده ، صالح محمد فطرت ، آبينه ، توفيق ، عبدالرازق

فانی، حیدری وجودی و
 و اینک منظر و چشم انداز ما دفتر شعریست از احمدیاسین
 ((فرخاری)) شاعری از سرزمین فرخار ، یکی از عرایس البلاط شعر
 زبان فارسی دری و از اخوات یغما و نوشاد و طراز و
 جوانی پرمایه از ادبیات کهن ما با جان و جسم شرقی و
 اسلامی و آگاه از ادبیات عرب و غرب و گذارنده نمونه هایی از شعر
 معاصر افغانستان به زبان لبید و اخطل و اعشی و ابونواس و ... و
 نزارقبانی ، عبدالوهاب البياتی و ادونیس و سمیح القاسم و محمود
 درویش و

فرخاری میسراید و پژوهش میکند و دستورزبان مینویسد و
 به ترجمه و نقد هم دلبسته گیهایی دارد و فراتر از همه سختکوش
 است و عاشق فرهنگ خودی و اصالتهای پارین با بینشی امروزینه
 در کار سرایش و آفرینش و روحی غنامند به دومعنای واژه غنا : به
 تعبیر ناصرخسرو ، میراث سخن هم درخون دارد که پدرش از
 فقیهان شاعر و شاعران فقیه است .

کارنامه ادبی امروز این سخنسرای دانشمند درخور
 ارجگذاریست و قابلیتها و ظرفیتهای نهفته در نهادش - که اندکی
 از آنها را برشمردیم - بشارتگر دمیدن ((صبح دولت)) شاعرانه
 اش در فردایی نه چندان دور .

من که این سخنان را در صدمین سال زاده شدن نیمایوشیج و یک
سال پیش از آن که پیمانه عمر شاملو به هفتاد برسد مینویسم ، به
دوست جوان خود میگوییم :
هان و هان ای برادر !

در زادبوم تو گردونه شعر به پیش رانده شده است . شبگیر
پولادیان ، پرتونادری ، عبدالقهر عاصی ، عظیم هروی ، شفیقه
یارقین ، میرویس موج ، محمد افسر رهیبن ، لیلی صراحت ،
لطیف پدرام ، شجاع خراسانی ، ثریا واحدی ، عبدالسمیع حامد ،
محب بارش ، خالده فروغ ، محمد کاظمی ، قدسی ، مسعود
اطرافی ، احمد ضیا رفعت ، محمد موسی فرکیش و ... هریک با
شگرد و شیوه ویژه خویش در به پیش راندن این گردونه رنجها
کشیده اند و تو از این گروه و فریقی و ناظمی و حبیب و رویین از
پیشگامان آنان . زورق قریحه ات را در این شط بیفگن و بادبان بر
افراز ، ساحل پیروزی چشم در راه توست و اهلاً و سهلاً گویان
برای پذیره ات روز شماری میکند .

در این روزگار ، سکه شعر را به نام تو و نسل تو میزنند که
نباید تابوتها گهواره ها را بشکنانند و نشاید عاشق تقویم بود .
شادخوار و شادکام باشی و از همه نحوستها به دور ، و بگذار

شوخی کنم ، جز ((نحوست شعر)) که آن شاعر تیره چشم
روشنبین گفته بود :
((چه نحس بود همانا که نحس کیوان بود))

ای برادر سلام برتو !

واصف باختری

بیست و هفتم سنبله ۱۳۷

سفن ناشر

*

*

از آغازین لحظه های میلاد شعرنو در حیطه ادب دری افغانستان تا امروز ، میان جانبگیران شعرکهن و هواداران شعرنو پیوسته بحثها و گفتگوهایی در جریان بوده ، که انگیزه بنیادین آن را مشروعیت پذیرش شعرنو در گستره ادب امروزین تشکیل میداده است .

به گواهی داکتر اسدالله حبیب (تاریخ نگار ادبیات معاصر و رئیس سابق دانشگاه کابل) ، نخستین کسی که درجهت رویش و باروری شعرنو دری افغانستان گامی آگاهانه برداشت ، استاد محمد یوسف آیینه بود ، که به دنبال وی مرحوم استاد خلیلی ، با سرایش پارچه بی دیگر ، بر این پویش ارج نهاد .

هنوز این نوزاد نوشین خوار ، شگفتان بلوغ را به تماشا ننشسته بود ، که نشخوارگران سنتهای پوسیده پارین قد برافراشتند و در دادگاه صحرایی تقلید و تحجر ، حکم ارتداد ادبی این دو استاد گرامایه را صادر کردند ؛ اما این بالندگی خجسته ، که زاده نیازهای ناگزیر زمانه بود ، از پویایی شتابنده باز نایستاد و درمسیر دستیابی به معراج باروری پایا حرکت خویش را تداوم

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

بخشید . و امروز در کهکشان درخشندۀ شعرمعاصرمان ، فروزان اختران تابناکی ، چون : عبدالقهار عاصی ، لطیف پدرام ، میرویس موج ، احمد یاسین فرخاری ، عبدالسمیع حامد ، محمد کاظمی کاظمی ، پرتو نادری ، لیلا صراحت ، ثریا واحدی و ... را به تماشا نشسته ایم ، که استاد (آینه) همچون شهاب ثاقبی ، اینان را به دنبال خویش کاروان بسته و قافله سalarی اش را به استاد مسلم شعر معاصر افغانستان (واصف باختری) واگذارنموده است .

و اما این کشاکش نافرجام هنوز در کوره راههای پر فراز و نشیب استدلال ، گذرگاهی بایسته را در تکاپو بود ، که با درخشش نخستین طلایه خونین فام شعر مقاومت افغانستان ، گروهی ناباور و کزنگ ، کلیت سرودگران - نه اندک - را به دیده ((یقولون مالای فعلون)) نگریسته و سخن شان را ((کلام کاذبون)) پنداشتند و پرداختن بر این مشغله ستوده را حرام انگاشتند ؛ اما فرهیخته شاعر فقیه (مولانا محمد حنیف حنیف بلخی) زنگار گذازندۀ این پندار ناهموار را با نبشتن کتاب (شعر و شرع) هنرمندانه زدود و از گزندش برکنار داشت .

و اینک سخن برسر (فردای دیروزین) است . - گزینه سروده های فرخاری - شاعری که زلال نیلگون سروده هایش ، هیبت سرابین برکه های پهناور سالوس و ریارا به نیشخند گرفته و صلات کاغذین دریوزه گران ناکجاها را نماد میبخشد . شعر او بازتابیست ژرف از صمیمیت صادقانه هنر و زندگی ، و پیوند ملکوتی انسان با طبیعت . او پهنای ناکرایمند اندیشه های شاعرانه را با دیدگاه ناشیانه رویاهای بیمارگونه در نمینوردد ؛ بل استعداد ، قریحه و الهام را با ادبیت ، موسیقیت و تخیل در میامیزد و رهوار توفنده احساس را سوار بر بالهای پرنیانی استعاره

و تصویر به سوی بیکرانه های ادراک رهنمون میشود .
برازندگی بارزی که شعر فرخاری را هویت سمبولیک میبخشد ،
نو آوری در شگردهای گزینش چند بعدی تصویر پردازی هنری و
آفرینش
مفاهیم دوگانه همزاد از کاربرد استعاره با حفظ وحدت موضوع و ریتم
همطراز آنست .

او از تراشه های واژگان بلورین ، شعر را پیکری مرمرین میبخشد و
بادمیدن روح سیال موسیقی ، جانش میدهد ؛ زیرا خود از شمار اندک
شاعرانی است ، که به فن موسیقی کلاسیک دسترسی دارند . و اما
تجلى استوارانه ته نهادهای پذیرفته شده ادبیت در شعرواء ، ازان
جهت است که خود ده سال از گزیده ترین روزگاران عمرخویش را
صرف تدریس مضامینی ، چون عروض و قافیه ، فنون ادبی ، ادبیات
تطبیقی ، سبک شناسی ، تیوریهای ادبی ، ادبیات جهان ، اصول شعر
و تصویرپردازی ادبی و ... در دانشگاههای داخلی و خارجی نموده
است . و بالاخره (فرخاری) یگانه شاعر ، نویسنده ، پژوهشگر و
مترجم افغان است ، که افتخار عضویت (انجمن بین المللی ادبیات
اسلامی) را فرا چنگ آورده است .

سروده های این گزینه ، از مجموعه چاپ ناشده شاعر - که
شمار آن برابر با تمام روزهای یک سال آمده در گهناهه های
خورشیدی است - به گزینش گرفته شده و به هدف بازتابی چیستی و
چگونگی شعر معاصر افغانستان از طرف این انجمن به دست نشر
سپرده میشود . با یاد این که ناهمواری راه در گردآوری هزینه چاپ ،
انجمن را برهمین فشرده بسنده کرد ، ورنه چاپ مجموعه کامل بسی
ارزناکتر ازین میبود .

باشد که این گزینه به عنوان نمودبخش گوشه یی از شعرمعاصر افغانستان ، مورد پسند شعرگویان و شعرنگران افتاد و بر غنای ادبی مان بیافراید . دستان شاعر درد نبیناد و سفرزنده‌گانیش از بهر آفرینش آثاری ازین دست ، درازباد .

باتقدیم احترام
 کمیسیون بررسی و نشر آثار
 دیپارتمنت تحقیقات ادبی
 انجمان هنر و ادبیات افغانستان

گرچه هندی در عذوبت شکر است
طرز گفتار دری شیرینتر است
(علامه اقبال لاهوری)

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

به میرویس موج

باریکه راه سرنوشت

من از عهد سپید کودکی افسانه بی دارم
که تا امروز
سکوت نقش آن در رگه های خاطرمن جاریست
و یادش در زمین باورم اندوه میکارد

* * *

زمان پر از حوادث بود و جسم سرد رویا ها
به روی بستر پندار ها آهسته میلغزید
و ابر تیره عصیان
سراسر آسمان شهر را
در خویش میبلعید

ره میبرد

در آن هنگام چنگال سیاه مرگ
گلوی نوجوان خسته بیمار را در کومه میا فشد
و چشمانش چوگام کولیان
بر دور دست دشتهای خشک

به امیدی که شاید از فراسوی دیار درد
کدامین تکسواری با نوید آرزوی خفته در پندار بر گردد
وناگه ...
آن طبیب پیر

به دستی نستر پولادی و بر دست دیگر کاسه چوبین
میان درب کومه ، همچو شبح بی سروپایی
هویداشد

سپس بر پهلوی بیمار
نشست و نبض او را جسته نزد خویش غم کرد
که فالد گشته خون او
و این خون فساد اندوده عصیانگر بیهوده جولان را
به زور نستر از مرز تنفس تبعید باید کرد
و آنگه نستر خود را

به رگهای درشت بازوی بیمار
فروکرد و شرار خون
چو موج عاصی دریا به سوی کشتی آن کاسه چوبین

تلاطم کرد

پس از یک لحظه آرام
دوچشم نوجوان در پرنیان خوابهای ژرف ره پویید
و فردا ...

سرود مرگ آن بیمار را زاغان پر آشوب
به روی بامهای روستا فریاد میکردند

* * *

مگر امروز ...
گویی خون سرخ ملت ما نیز
فساد اندوده و عصیانگر و بیهوده جولان است
که بر بالین ملت ، در میان لحظه های پویش پدرود
بلند قامت چندین طبیب بی مروت سایه افگنده
که هریک در فن خونریزی انسان شهادتنامه ها دارد
وبر تبعید خون فالد از رگهای این ملت

یکی از دیگری بهتر ، تلاش وجستجو دارد
ولی اینان

نه با ابزار دیروزین طب چون کاسه و نشتر
که با ابزار نو چون راکت و توپ و تفنگ و بمب و خمپاره
برای خدمت خلق خدا مشغول تیمار اند
واما من ...

میان برکه بیم و امید ناسرانجامی
تقلای عبث دارم
و فرجامش نمیدانم
که این باریکه راه سرنوشت گنگ و توفانی
کدامین شهر را در پیش خواهد داشت

کابل ۳۱ ثور ۱۳۷۲

طفل یتیم^(۱)

در خلوت سکوت

آنگه که باد شانه به گیسوی شب کشید
مهتابها به بستر مردابها شکست
آنسو . . .

میان جنگل خاموش و خوفناک

جمعی کلاع پیر
با بالهای ریخته ، منقارهای سرد
بنشسته بر فراز درختان جنگلی
بر شاخه های خشک و پر از غوله های برف

* * *

^(۱) این سروده در گزینه قبلی شاعر ، به نام « سکوت قرن » نیز به چاپ رسیده است .

در زوزه های وحشی باد ستیزه جو
ناگاه درب چوبی آن کلبه بازشد
با صوت ناله یی

طفل یتیم بر هنر پایی برون جهید
با جامه های پاره تراز قلب ریش من
از برکه های آبی چشمش زلال اشک
لغزیده بود نرم به دامان گونه ها
تصویر یأس بود

تصویر درد و رنج
تصویری از حکایت احساسهای ما

آهسته سوی گور پدر گشت رهنورد
تا اشک غصه ها بچکاند به روی قبر
بر روی گور سرد
آنجا رسید زود
در شهر خامشان
برداشت بانگ کای پدر مهربان من
این وقت خواب نیست

تا کی میان سینهء این خاکهای سرد
آرام خفته یی ؟
برخیز !

درخانه نیست نان
آن مادر مریض من افتاده روی خاک
یخ بسته است اشک به دامان چشم او
امشب هزار مرتبه او را صدا زدم
گویی زمن فسرده ، جوابم نمیدهد
یا مرده است او ؟ !

آن طفلکان کوچهء ما شاد و شادمان
همدوش با پدر سوی مكتب شوند و ما
در فکر آب و نان

برخیز !

احساس مرده است
انسان نمانده است
جز دست سرد سلی انسان نمونه ها
دست نوازشی به سر گونه هام نیست
برخیز و سرد پیکر لرزندهء مرا

بهر خدا تو تنگ در آغوش مهر گیر
 دستان کوچکم
 از سردی و گرسنگی از کار رفته اند
 برخیز
 بر ... خیز ...

* * *
 فردا که آفتاب

زد خیمه سپیده به دامان صخره ها
 وانگه که نور بوسه زروی افق گرفت
 وز شرم گونه های افق گشت سرخرنگ
 آن پیره زاغها
 هریک به روی لوحه قبری نشسته بود
 آرام میگریست

احساس شان زدیده آن صحنه غمین
 بیدار گشته بود
 * * *

ناگاه صوت ناله آن درب کلبه باز
 تا نیمه راه گنبد نیلینه سرکشید
 وان در گشوده شد

بردوش چند مرد غریب و خمیده قد
تابوت چوبی یی به برون ره کشیده بود
در سینه شکسته تابوت آرزو
نش جوان مادر آن طفل خفته بود
آن مردم غریب
تابوت را به مقبره ها راهبر شدند
تا آرزوی سوخته را زیر سقف گور
پنهان زچشم کور دل آدمان کند
چون ره تمام شد به سر گورهای سرد
تابوت را نهشته بدیدند ناگهان
آن طفل نیز بر سر آن گور مرده بود !

پشاور ۱۱ / اسد / ۱۳۶۹

به استاد واصف باختری

آزادی

مرا در شهر می‌جستند
مردانی که ساطور بزرگ قرنها رفته را
از مدفن تاریخ دزدیدند و از خون صیقلش دادند
مرا در شهر می‌جستند و می‌گفتند این دیوانه شاعر
دور افگانند
به فرمان کسی ، کاو زنده گی را نیمrix میدید
سالها این خلق را شورانده از هذیان
برای مردمان او واژه های نفرت و شبخون و کین و انتقام و خشم را
تفسیر میکرده است

وهر جا زندگی گفتند ،
 او ((آزادی)) اش تعبیر میکرده است
 تب تاریک هذیانبار این شاعر
 به روی پیکر دیوارها و سنگهای شهر
 اکنون سایه افگنده است
 ز هرسو بشنوی جز شعر آزادی
 سرود دیگری هرگز -
 به گوش اندر نمی آید

* * *

و اما ناگهان خورشید سرzed از در مغرب ^(۱)
 خدای خشم را باری
 چراغ پر فروغ صبرشد خاموش
 غریوی شد ،
 فرو بنشست ،
 خون جاری شد و مردم
 نیام دشنه ها را هر طرف در جستجو بودند

^(۱) تعبیری از میرویس موج

و اکنون روزگاری شد ،
که حتی کودکان شهرهم
آزاد میخندند
و من هذیان نمیگویم

درة پنجشیر ۲۰ / سنبلة ۱۳۷۵

به استاد ((آیینه))

بوزینه و انسان

کسی زانسوی اقیانوسها -
در روزگاری گفته بود : انسان ،
تبار و ریشه بوزینه گان دارد

ولی اینسوی اقیانوسها میبینم عکس گفتة او را
من اینجا بارها میبینم آن بوزینه گانی را
که تنها چهره شان با آدمی همرنگ و همسان است
- نه در گفتار و در کردار و در پندار -

من آدمگونه هایی را به گرد شهر میبینم
که تندیس صدای تند یابو هایشان زولانه میپاشد
و از فریاد رعد آسای شان در جنگل تاریخ

هزاران ساقه های انتقام و خشم میروید
کسانی را که چوب دست خود را جامه چرمین به تن کردند
و چرکین زخمهای کهنه را

- در پردهٔ تیمار ها -

خونباره میسازند

و اما خویشتن را ((اشرف المخلوق)) میخوانند

* * *

چه سان پس میتوان گفتن ؟

که انسان در تبار و در نژاد و ریشه از بوزینه شد پیدا
و شاید . . .

آدمی آنسوی اقیانوسها در نسل از بوزینه می آید
و اینسو از تبار آدمی بوزینه میروید

کابل ۶ / میزان / ۱۳۷۶

ترا در خویش میبینم

به هنگامی که خون ناالمیدی در رگ ایمان شود جاری
و اندوه سیاه تیره گی - از گیسوان شب -
فضای سایه روشنهای قلبم را فرا گیرد

ترا در خویش میبینم
که در ژرفای مرموز روانم ریشه میگیری
و گلهای فروغ باورت را هدیه می آری

* * *

ترا در کودکی من نیز باری یاد می آرم
کنار صخره سیمین
در آغوش افق - از دور -
مرا برخویش میخواندی

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

ولی تا زادروز جستجو بال طلوعت را
 میان خوابگونهای کبود خویشن احساس میکردم
 و تصویر تو در گهنه‌های کوچک اندیشه میدیدم
 واکنون سالها شد
 نبض من همواره میخواند :

ترا باخویش میبینم

ترا درخویش میبینم

جلال آباد ۱۷ / ثور / ۱۳۷۷

به : حافظ لسان الغیب

دموی با حافظ^(۱)

میان هالهء اندوه در جزیرهء شب
سخن به حافظ شیراز بدم و گفتم :
ایا تکاور پنهای بیشه های بلوغ !
ایا سرود تو آذین صخره های ستیغ !
بگو چگونه رهیدی ،
چه سان گذر کردی ؟
زلای بستر مردابهای گنگ زمان
زنگنای تب آلد معبر تاریخ
که از تو در رگ شب
خون جستجو جاریست

^(۱) این سروده با ابراز موافقت شاعر ، در صحیفه یی میناتوری شده به دست ناصرفرخواری و خطاطی عبدالجمیل نوری ، از طرف انجمن هنر و ادبیات افغانستان به سرکنسولگری جمهوری اسلامی ایران در شهر پیشاور پاکستان اهداء گردید . (بهار سال ۱۳۷۶)

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

مگر شکوه تو یلدای مرگ شیطان بود
و یا شگفتن اوج تو آسمان میخواست؟

* * *

کنون که بال طلوعت سپیده افشارنده
فراز بارهء تندیس خوابهای کبود
بگو که هیچ تو دیدی

که شب صحیفهء خونین خشم جنگل را
به سقف نیلی تکرار باد آویزد؟

بگو تو هیچ شنیدی

که از سکوت بلندای سرد دشتستان
صدای رستن یک ساقهء غرور رسد؟
بگو که بیشهء خشکیده از لجاجت ابر

دو باره بر رهء باران شگوفه خواهد ریخت؟

تبسمی به لبس خط کشید و پاسخ داد:

((رسید مژده که ایام غم نخواهد ماند))^(۱)

((چنان نماند، چنین نیز هم نخواهد ماند))

اسلام آباد ۱۲ / میزان / ۱۳۷۳

^(۱) بیتی از حافظ

به : فرهاد دریا

فردای دیروزین

و آنک گاو شب
- آن غول دندانسای یغماگر -
یکایک خوشه های واپسین روز را
از آخر این شهر
بیباکانه میبلعد

وزهدان بهین دوشیزه فردای دیروزین
که زیر پنجه اهریمنی - از نسل شب -
آبستن زور است

جنین سایه و اندوه را درخویش میبیند
که پیهم ریشه میگیرد

من اما باز خواهم دید
 فردا را که همچون رفته فرداهای بی برگشت
 به رسم هدیه با یک دسته خونین زگلهای شفق
 میلاد او را جشن میگیرد

* * *

بسی بودند از اینگونه فرداها
 که دریلای خویش از باور پندارهای پوچ پژمردند
 و در آغاز سرخ جاده تاریک شب مردند
 که نبض سرد شان لبریز بود از ((هیچ))
 و پنهانی فراخ قلب شان تصویر هیچستان
 ولی از همسفر بامن !
 بیا دیگر نیفشناییم
 اشک خویشتن بر روی گور سرد فرداها
 و با فردای دیروزین
 به سوی شهر های روشن امید ره پوییم

پشاور ۸ / عقرب / ۱۳۷۲

به امان الله آذر

تبعید گاه

فرا سوی دیار درد - کانجا -
کاجهای غصه ها همواره میرویند
و میلاد شقایقهای باور را
به رگبار سرود تلخ نفرین جشن میگیرند
نهیب اهرمن جاریست
در گهواره لالایی رویایی نافرجام
که پولادین تبار رفته در تبعید را
بر ((باغهای سرخ و سبز)) ^(۱) خویشتن
هر لحظه میخواند

^(۱) گوشه بی از یک ضرب المثل فارسی دری ، مصطلح در افغانستان .

و آن سو ...
در پس دیوار های ساکت نیرنگ
تمام نسلهای خفته - زیر چتر زنگارین هر پندار -
به پیرامون گور خویشتن
خمیازه میکارند

و من با ده خزان اندوه
زان تبعیدگاه دور با این شعر می آیم :

((بیا تا گل بر افشاریم و می در ساغر اندازیم))^(۱)
((فلک را سقف بشگافیم و طرح نو در اندازیم))

بحرین / ۲۹ / اسد / ۱۳۷۴

^(۱) بیتی از حافظ

به عبدالقهرار عاصی
به یاد نخستین و آخرین دیدارمان
در شهر کابل

خشم

... و مرغانی زنسل لاشخواران
بر فراز شاخه های تک درختی پیر
- که تنها یی خود را بر بلند صخره یی اندوه
میگسترد -
به استقبال میلاد هیولای سیاه شب
سرود شوق میخواندند
که دیگر باره در ژرفای تاریکی
تبار نعشهای لاله گون را طعمه برگیرند ...
در آنجا آبشاری هم
که گوش آسمان را ،
از پیام غصه ها آماجگه میساخت

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

و از خون از شهادت
 از شهامت از غرور از خشم
 هردم قصه ها میگفت

فضای دره را درخویش میبلعید
 که ناگه آسمان را کاسه صبرش
 به برق تندری لبریز شد از خشم
 فرود آمد غریبو باد و ابر و ژاله و توفان
 زلالین شد ستیغ صخره زان هنگامه خونین
 و فردا . . .
 ماهیان در رود میدیدند
 نعش ژنده گون لاشخواران را

تخار ۱۴ / اسد / ۱۳۷۵

ای زادگاه من

در شوکت نیایش ابر و درخت و باد
در رویش طلایه خورشید بامداد
در لغزش دو باره رهوار هرنفس
ای زادگاه من !

من لحظه

لحظه

ترا سجده میکنم

در انجماد فصل سپید شگفته گی
در شعله های خفته به خاکستر امید

ترا ناله میکنم

در لابلای پویش اندیشه های تلخ

ای زادگاه من !

من ذره

ذره

ترا ناله میکنم

در وحشت تداوم نیرنگ خشمزا

در هیبت مسلسل زولانه و تفنگ

در امتداد غرش شیپورهای مرگ

ای زادگاه من !

من قطره

قطره

قطره

ترا گریه میکنم

کراچی ۵ / جدی / ۱۳۷۳

پیام سبز

در امتداد رستن اسطوره ها پوچ
از واژه زار هرزه دیوانه گان شهر
کز بیکرانه ها
با مشعل خموش
میلاد نور را به تمسخر کشیده اند
یا درسکوت شب
وقتی که بوم کور
در مقدم گروه خفاشان شب پرست
مهمان شود به سفره خونین اهرمن
((من)) با نیاز ((ما))
از بستر غروب به سوی دیارنور

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

- در بامداد ریزش باران به کومه ها -
 با بال یک نگاه بلند سپیده زار
 پرواز میکنم
 ... در لحظه های آبی آبستن نسیم
 کز بیشه های دور
 آواز بانگ قافله را ارمغان دهد
 با توشہ طلوع سپید و پیام سبز
 فریاد میکنم :
 نابود باد زوزه شبگیر بومها
 تابنده باد امید به پهناى زنده گى

پشاور ۱۸ / حوت / ۱۳۷۱

به شاعر شوریده
صابر یوسفی

پس از سکوت بلند

پس از گستن زنجیر یک سکوت بلند
پس از خزیدن پندار های یأس آسود
که ریشه کرد به بنیاد باورم اینک
من از سلاله خورشید تشنه میگویم
و از تبار درختان جنگل متروک
من از تلاوت آیات خفتۀ پاییز
به روی پیکر خونین شهر حادثه ها
همیشه میشنوم
همیشه میبینم
که ریشه های کویر از پس حجاب سکوت

به صخره های گنهکار پیر میخندند
 و ریشه های اقاقی زچاک دامن خاک
 در انتظار رفو ساز پیک بارانند
 ... و در چنین هنگام :
 طلوع روشن فردا به گوش من خواند :
 سرود خفته آیینه در ترانه رعد
 - پس از هیاهوی باد -
 به آشیانه گوش زمانه خواهد شد
 و بوته های تهی گشته
 بار خواهد داد

lahor ۱۲ / dlo / ۱۳۷۴

پندار

تو در آیینه پندار من
روح مرموز بهاران استی
شاخه نسترنی
نرمش باران استی
نه . . .

نه ازینها همه پاکیزه تری
تو به یک پارچه شعر زیبا مانندی
و به یک نعمه پرشور سه تار
و به لبخند نخستین گل سرخ انار
نه . . . خطا رفتم باز
همه زیبایی اینها از توست
تو به آراستگی
حاله را میمانی

و به پیراستگی

گرمی تابش خورشید زمستانی را

نه ...

تو ازین هردو درخشندۀ تری

من نمیدانم هیچ

که تو را

به چه مانند کنم

* * *

من در آیینه پندار تو

شاید به گلی مانندم

که به جز نام ، دگر جمله سراپا علف است

یا به یک شاخه عریان شده از پنجه پاییز غمین

نی ، هرگز ...

باورم نیست

من در آیینه پندار تو شاید

به یکی دره موهم و سیه مانندم

یا به یک شب پره سرگردان

به یک لوحهء گور خاموش

* * *

کاش این آینه های پندار

روی در روی شوند

و بخوانند به هم

سطر بر جستهء پندار و خط باور خویش

کاش !

هرگز ...

افسوس !

پشاور ۷ / سلطان / ۱۳۷۰

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

بهار

با کاروان چلچله ها میرسد بهار
با دست پرستاره به پهناى بامداد
با ارمغان نور
با هدیه طراوت و شادابی و اميد
و ز معبد سپیده کشد دست سوی او
خورشید تابناک
اینک دوباره باز
خیل پرنده گان خوش آواي پرنويد
بر اوج بیکران افق بال گسترند
نوباوه گان سبز چمن سجده گر شوند
بر آستان باد

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

بار دگر گناه زمستان شود عیان
 چون دست نوبهار
 یک سو زند نقاب سپید برف
 در زیر این خجسته نقاب سپید رنگ
 بس بوته های سبز که خشکیده
 بس شاخه ها که گشته تهی از بار
 پروانه ها به نیمراه زندگی خویش
 جان داده اند زسردی
 در آغوش همدگر
 آری ، به پشت پرده سیمین برفها
 سیمای بس سیاه زمستان نهفته است
 صدها جنایت است و هزاران سکوت مرگ
 کاو ارمغان دست زمستانست

* * *

من با غبان پیرم ...
 دیگر به کار نیست زمستان زشتخوی

اکنون نیازما به بهارانست
 اکنون نیازما
 به بهارانست

پشاور ۱۶ / سلطان / ۱۳۷۰

به : س . مولانا زاده

نور امید

سر برآورد از گریبان صفا چهر حیات
تا ترا در خلوت روایی دیرین یافتم
لحظه ها آمیخت با پیرایه شهر بهار
آرزوهاریشه زد بشگفت برگ آورده و بار
طرح نو پرتو فشان شد در حریم باورم
باده الفت فرو بنشاند عطش ساغرم

از تو دربزم خیالم جلوه گر نور امید
 شهرفرداها فروزان از تو چون صبح سپید
 ناز اقبال عاقبت خمیازه عزلت شکست
 رشتۀ تنها یی موهوم را از هم گست

هر زمان ت عید و هر عیدت مبارک تا که هست
 در خط هستی رقم نامت چه در بالا چه پست

پشاور / ۲۹ / جوزا / ۱۳۷۱

تعريف شعر

در سربحث (سبب) یا (فاصله)^(۱)
شوخ طبع و دلربا شیرین سخن
نازنین ، شورآفرین ، عیاربود
هیچکس داد سخن چون تو نداد
محتوی و منبع و تعبیر او
داده تعريفی گهی کم گاه بیش
نکته های خالی از وسوسه هاست
انعکاس رشتۀ افکار ماست
بازتاب عالم بالا بود
هست پیوند طبیعت با بشر

در میان درس وزن و قافیه
دختری گلگون رخ سیمین بدن
کاو دلش از سرخوشی سرشاربود
گفت : ای فن ادب را اوستاد
چیست شعر و معنی و تفسیر او
گفتمش هر کس به قدر فهم خویش
منطقی گوید که شعر احساسه است
شعر فریاد صداقت بار ماست
فلسفی گوید که شعر إغما بود
راز ناپیدا کران بحر و بر

^(۱) سبب ، وتد و فاصله از اصطلاحات عروضیان است .

چون یقولون بما لایفعلون^(۱)
گفته موزون مقفى داندش
از فراز و از نشیب زنده گى

مذهبی گوید کلام "کاذبون
لیک ادبیان پرزمعنی خواندش
منبعش الهام و مقصود آگهی

* * *

این همه تعريف و مفهیهای شعر
دست برزفان زد و با نازگفت
درهیاهوی جدل گم گشته اند
نیست توصیفی به جز از بهرمه
باده خوردن بیدریغ از دست یار
بیخبر از عالم هستی شدن
هرگناه خفته را انگیختن
باورت گر نیست پس بامن بیا

چون شنید این مبحث و غوغای شعر
گوهر دندان به برق خنده سفت
این بزرگان جمله بی ره رفته اند
آنچه من میدانم از تعريف شعر
شعر تصویریست از بوس و کنار
تاسحر درخلوت مستی شدن
همچو پیچکها به هم آمیختن
بعد ازان رقص و سرود خوشنوا

تکسلا / ۲۲ / ثور / ۱۳۷۶

^(۱) اشاره به آیه ۲۲۶ ، سوره شعرا .

خروش خفته

زتبسم نهانت سخن عاشقانه خیزد
مگر از زبان شوخت همه دم بهانه خیزد
زخموشی نگاهت که خروش خفته دارد
المی قصیده زا و غزل زمانه خیزد
ز اشاره های پنهان تو رمز عشق بازی
و زچهر تابناکت ز حیا نشانه خیزد
تن سرد هر سرودم نفس از تو باز گیرد
چو زگرمی کلامت نفس ترانه خیزد

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

زدو لعل میگسارت ، که نیاز بوسه دارد
 همه سرزندکه((آری)) مگراز خطلا((نه)) خیزد
 زتراش مرمرین پیکر تو که شاهکاریست
 هنر خدا درخشید ، دم شاعرانه خیزد
 تو بیا که باده وصل به جام شوق جوشد
 به دعای خامش ما که زدل شبانه خیزد

کلام ۱۱ / سنبله / ۱۳۷۳

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

نرگس دلدار

تاکشیدم جرعه بی زان نرگس دلدارم است
دست غیب آمد فراز و کرد استغفار م است
خواست تا پنهان کند رخ ، عشق دست او گرفت
دین ودل شدم است و هوش و عقل هم ناچار م است
باز در حیرت شدم چون چشم در چشم شدم
چشم م است و لعل م است و خنده و گفتار م است
هر طرف دیدم جز از مستانه گی چیزی نبود
م است چون دیوانه و دیوانه چون هشیار م است

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

چون شدم در مجلس رندان کسی با ما نبود
 جام مست و کوزه مست و باده مست و یارمست
 مومن و ترسا و گبرو هندوان رفته زخویش
 خانه مست و شهر مست و کوچه و بازار مست
 سوی مسجد تا شدم دیدم درانجا نیز هست
 شیخ مست و خرقه مست و سبحه و دستارمست
 حیرتم افزود چون درخانقه دیدم که بود
 پیرمست و حلقه مست و گرمی اذکار مست
 دیدم آنجا صوفی تکرار میخواند این سرود
 کعبه مست و دیر مست و خانه خمار مست
 ترسم اندر حشر بینم چون برون آیم زخاک
 شرع مست و عرش مست و نورمست و نار مست

اسلام آباد ۱۵ / قوس / ۱۳۷۴

کویر

امید بوسه باران درین دمن باقیست
نگاه الفت دل سوی انجمن باقیست
سپیده میدمده از رویش طلایه نور
دریغ پویش صد صخره کهن باقیست
دوباره پیکر شب میخزد به دامن صبح
ستاره میرود و شام تارمن باقیست
نه بانگ صاعقه لغزید و نی تلاطم موج
به شط خاطر ما زورق حزن باقیست

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

دو دوره گرد شب و روز آمدند و شدند
 مگر کسادی بازار نسترن باقیست
 به شهر خامش من نیست شور دیروزین
 به هر کجا گذری چاک پیرهن باقیست
 هنوز دست هوس باره های کولی باد
 به روی پیکر خشکیده چمن باقیست
 درین کویر و همزا زشنده کامیها
 بمrede ایم به هر معنی و کفن باقیست
 گم است آینه شاید زقاددان بهار
 و گرنه فصل شتابست و پرزدن باقیست
 هزار نغمه سرودیم و شعر تر اما
 هنوز بر لب ما گرمی سخن باقیست

جده ۱۰ / حمل / ۱۳۷۰

شہپر خاکستر

ششجهت زیر و بم هستی پر از شور و شر است
برکه آفاق تصویری زموج ساغر است
از قلم خون میچکد وز صفحه میروید جنون
پای در زنجیر عزلتها سواد دفتر است
فطرت نیرنگ بال افشارنده بر اوچ ریاست
بزمگاه شعله جولانگاه باد صر صراست
یک چمن خون رسته در دیوان استقبال شوق
اشک شب را گونه آله ها سر بستراست

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly

در تجلیگاه الفت سایه بیحاصلیست
 یک نفس در کوی خجلتها حریم اخگر است
 دشتها با لاله ها پیمان خونین بسته اند
 بستر آیینه خورشیدی زیأس مضمر است
 صد نیستان ناله دارد نوبهار بیخودی
 ارمغان نوبهار اینجا گلاب پر پراست
 بر جیین هرزه گیها نقش حکمت بسته اند
 هر یکی بینی سیه فرموده و آهنگر است
 خامه هم لال است از اظهار تحقیق کمال
 شعله افسرده اینجا شهر خاکستر است

در چنین گرداب دست افشارندن از مردانگیست
 هر کجا رقص سپند افتاده بین مجرما است

قاهره ۱۴ / حمل / ۱۳۷۰

آثار شاعر

به زبان فارسی

- ۱ - زبان و ادبیات دری در درازنای زمانه ها . (۴ جلد)
- ۲ - زبانها و زمانها . (بحثی پیرامون زبانشناسی تطبیقی)
- ۳ - شاخ ارغوان . (گزیده بی از شعر معاصر)
- ۴ - دستورسخن . (در دستور زبان دری) . چاپ لاہور (پاکستان)
- ۵ - استعمال سگرت و الکول از دیدگاه تاریخ ، علم ، طب و دین .
چاپ پیشاور (پاکستان)
- ۶ - هفت مقاله . (پیرامون شعر و شاعری) . چاپ پیشاور
(پاکستان)
- ۷ - سکوت قرن . (گزینه شعر) . چاپ لاہور (پاکستان)
- ۸ - برنامه نویسی ادبی برای رادیو تلویزیون

به زبان عربی

() . - - - - -

() () . - - - -

- * پوهنیار احمدیاسین ((فرخاری)) فرزند قاضی غلام حضرت ((فرخاری)) در زمستان سال ۱۳۴۱ هجری خورشیدی در مرکز ولسوالی فرخار ولایت تخار (افغانستان) دیده به جهان گشود .
- * پس از اكمال تعليمات ابتدائي و ثانوي ، شامل دانشکده زبان و ادبيات دانشگاه کابل شد و در سال ۱۳۶۴ هـ. موفق به دریافت لیسانس در رشته زبان و ادبيات عربی شد .
- * درسال ۱۳۶۹ به دریافت گواهینامه ماستری (فوق لیسانس) در رشته ژورنالیزم (رادیو و تلویزیون) نایل آمد .
- * درسال ۱۳۷۲ هـ. دومین گواهینامه ماستری (فوق لیسانس) خویش را در رشته زبان و ادبيات فارسي از دانشگاه دولتي پشاور پاکستان به دست آورد .
- * مدت سال در ((دانشگاه کابل)) ، پنج سال در ((دانشگاه اسلامي ساینس و تکنولوژي)) ، (وابسته به Muslim world league) و سه سال در ((دانشگاه دعوت و جهاد)) به حیث استاد زبان و ادبيات فارسي ، عربی و ژورنالیزم مشغول وظيفة تدریس بود .
- * مدت دوسال در پهلوی وظيفة استادي ، به حیث مترجم اشعارفارسي - عربی در دیپارتمنت تحقیقات ادبی (()) ، ایفای وظيفه نمود .
- * درسالهای ۶۹ - ۱۳۶۷ هـ. وظيفة خبرنگاری ، عضويت هيأت تحرير و سردبیری مجله عربی زبان ((البنيان المرصوص)) را به دوش داشت .
- * درسال ۱۳۷۲ هـ. برندۀ مدار طلا از دانشگاه دولتي پشاور پاکستان شد .
- * درسال ۱۳۷۴ هـ. به عضويت ((انجمن بين الملل ادبيات اسلامي)) پذيرفته شد .
- * دوبار درسالهای ۱۳۷۳ و ۱۳۷۴ هـ. برندۀ جایزه اول ادبی از وزارت اطلاعات وکلتور افغانستان شد .
- * نخستین گزینه شعر وي درسال ۱۳۷۰ هـ. به نام ((سکوت قرن)) منتشر شد .
- * بيشتر از (۴۰) مقاله ادبی ، علمي ، سياسي و تحقيقی وي در جراید و مجلات مختلف داخل و خارج کشور به نشر رسیده است .
- * مجموعه حاضر ، گزینه يی است از ميان ساير اشعاري ، که موصوف در خلال سالهای ۱۳۷۰ - ۱۳۷۷ هـ. به سرايش آن پرداخته است .

@caffeinebookly

caffeinebookly

@caffeinebookly

caffeinebookly

t.me/caffeinebookly